

Περιεχόμενα

1. ΠΟΙΝΙΚΟ ΑΔΙΚΗΜΑ Η ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΟΠΑΔΩΝ...	ΕΣΤΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 14/01/2024 σελ.6
2. ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΛΑΒΩ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΘΥΜΑ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 14/01/2024 σελ.21
3. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟ...	ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 14/01/2024 σελ.33
4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 14/01/2024 σελ.26
5. ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ	REAL NEWS 14/01/2024 σελ.2,8

Ποινικό αδίκημα ή στρατολόγηση ανηλίκων οπαδών και η σχολική βία

Πρώτη φορά γίνεται «όρατοί» για τόν νόμο όσοι ενδεχομένως κρύβονται πίσω από συμμορίες ανηλίκων ή χρησιμοποιούν ανηλίκους, για να διαπράττουν πλημμελήματα ή κακούργηματα

της ΜΑΙΡΗΣ ΜΠΕΝΕΑ

Βαρτάτο αδίκημα θα θεωρείται η «στρατολόγηση» ανηλίκων» από όποιοδήποτε τους «δίνει ή υπόσχεται άμοιβή», για να διαπράξουν αδικήματα, για λογαριασμό του!

Αδίκημα, με την ίδια σοβαρότητα, θα θεωρείται πλέον η διατάραξη με όποιοδήποτε τρόπο της λειτουργίας του σχολείου και η πρόκληση βιαιοπραγιών εντός σχολικού χώρου, η οποία μπορεί να τελείται με φωνασκίες, θόρυβο, ύβρεις ή απειλές κατά του διδακτικού προσωπικού, υπαλλήλων ή και κατά των μαθητών, ή μπορεί να τελείται με κάθε είδους βιαιοπραγίες εντός σχολικού χώρου, είτε από μαθητές είτε από εξωσχολικού.

Αυτές είναι όρισμένες από τις νέες διατάξεις, που προβλέπει το νομοσχέδιο για τους νέους ποινικούς κώδικες, το οποίο θα φθάσει τροποποιημένο από εβδομάδα στην Βουλή.

Οι νέες διατάξεις αποτελούν κάποιες από τις γενναίες τομές που επιφέρει στο ποινικό σύστημα το νομοσχέδιο για τους νέους ποινικούς κώδικες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που κατατίθεται με νέο πρόσωπο στην Βουλή, μετά τις τροποποιήσεις και τις προθήκες που επέφερε ο υπουργός Δικαιοσύνης Γιώργος Φλωρίδης, με βάση τα σχόλια και την σκληρή κριτική που δέχθηκε στην διάρκεια της διαβούλευσης.

Η νέα διάταξη για την ποινικοποίηση της στρατολόγησης ανηλίκων, όταν διαπράττονται αδικήματα, αναμένεται ότι θα έχει εφαρμογή είτε στο πλαίσιο της οπαδικής βίας και των οπαδικών στρατών, όπως συνέβη στα επεισόδια του Ρέντη, όπου έχασε την ζωή του ο αστυνομικός Γιώργος Λυγγερίδης, είτε σε άλλον τομέα της παραβατικότητας, με συμμορίες ανηλίκων που διαπράττουν κλοπές, ληστείες, ναρκωτικά κ.λπ., για λογαριασμό άλλων!

Με τους νέους ποινικούς κώδικες είναι η πρώτη φορά που ποινικοποιείται η «στρατολόγηση» ανηλίκων για την διαπράξη αδικημάτων ή πλημμελημάτων, για λογαριασμό τρίτου, που τους υπόσχεται ή δίνει άμοιβή.

Η νέα ρύθμιση τροποποιεί το άρθρο 168 του Ποινικού Κώδικα, καθώς εισάγει μία από τις σημαντικότερες προθήκες, που αφορά στο αδίκημα της «Πρόκλησης και Προσφοράς για την τέλεση εγκλήματος».

Με βάση το νέο νομοσχέδιο, στο άρθρο 34 του νέου Ποινικού Κώδικα, για πρώτη φορά γίνεται «όρατοί» για τόν νόμο όσοι ενδεχομένως κρύβονται πίσω από συμμορίες ανηλίκων ή όσοι χρησιμοποιούν ανηλίκους, για να διαπράττουν πλημμελήματα ή κακούργηματα.

Στο άρθρο 34, το οποίο αναδιαμορφώνει το άρθρο 186 του Ποινικού Κώδικα, που αφορά «Πρόκληση και Προσφορά για την τέλεση εγκλήματος» προστίθεται η παράγραφος 4, που προβλέπει διακεκριμένη μορφή, όταν ο αποδέκτης είναι ανήλικος. Το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

1. Όποιος δίνει ή υπόσχεται άμοιβή σε άλλον, για να τελήσει όρισμένο κακούργημα, καθώς και όποιος αποδέχεται αυτήν την προσφορά και αναλαμβάνει την τέλεσή του, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή και

χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

2. Όποιος δίνει ή υπόσχεται άμοιβή σε άλλον, για να τελήσει όρισμένο πλημμέλημα, καθώς και όποιος αποδέχεται αυτήν την προσφορά και αναλαμβάνει την τέλεσή του, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

3. Οι πράξεις των προηγούμενων παραγράφων μπορεί να μείνουν ατιμώρητες, αν ο υπαίτιος ανακάλυψε με δική του θέληση την προσφορά ή την αποδοχή της, πριν από την έναρξη τέλεσης εγκλήματος.

Καί, τέλος, η διάταξη για την «στρατολόγηση» ανηλίκων αναφέρει:

4. Όταν οι πράξεις των παρ. 1 και 2 έχουν ως αποδέκτη ανήλικο, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους, στην

περίπτωση κακούργηματος, και χρηματική ποινή στην περίπτωση πλημμελήματος, ανεξαρτήτως της παροχής ή της άμοιβης.

Η νέα ρύθμιση αναμένεται να έχει εφαρμογή σε υποθέσεις οπαδικής βίας, αλλά και κάθε άλλης μορφής βίας, με δράστες ανηλίκους.

Η ρύθμιση για την ποινικοποίηση των βιαιοπραγιών εντός του σχολικού χώρου προστέθηκε στον νέο Ποινικό Κώδικα, κατ' αναλογία αντίστοιχης ρύθμισης, που εισήχθη με το ίδιο νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης και αφορά στην τροποποίηση του άρθρου 168 του Ποινικού Κώδικα για την διατάραξη της λειτουργίας υπηρεσίας νοσηλευτικών ιδρυμάτων.

Κατ' αναλογία του άρθρου 25 ΠΚ για τά νοσοκομεία, προβλέπεται:

«Όποιος εισέρχεται σε σχολικό χώρο και

με όποιοδήποτε τρόπο, ιδίως με φωνασκίες, θόρυβο, ύβρεις ή απειλές κατά του προσωπικού, υπαλλήλων ή μαθητών διαταράσσει τη λειτουργία του, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή. Καί, αν η πράξη συνδέεται με πρόκληση βιαιοπραγίας, με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή».

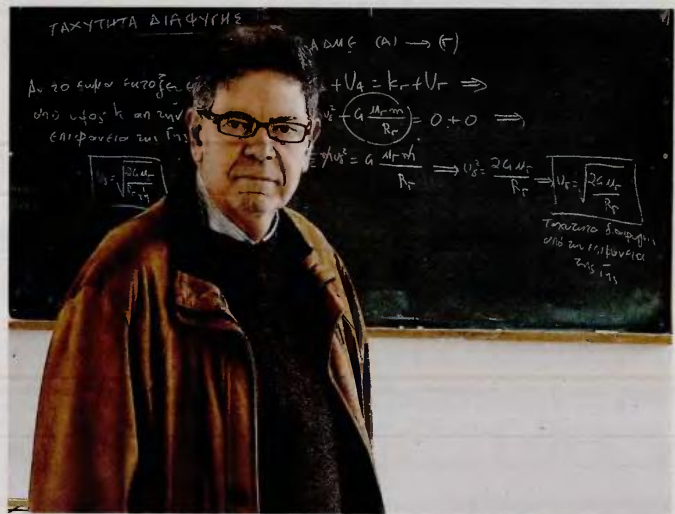
Τις τροποποιήσεις στους νέους ποινικούς κώδικες είχε παραδεχθεί δημόσια ο υπουργός Δικαιοσύνης Γιώργος Φλωρίδης, ο οποίος είχε προαναγγείλει αλλαγές, χωρίς ώστόσο, όπως είχε ξεκαθαρίσει, «ανά αλλάξει ο κεντρικός πυρήνας του νομοσχεδίου».

Για τις αλλαγές και τις τροποποιήσεις στο νομοσχέδιο για τους νέους ποινικούς κώδικες ο υπουργός Δικαιοσύνης Έλαβε υπ' όψιν χιλιάδες σχόλια στην διαβούλευση, κείμενα με διαφωνίες, επιφυλάξεις και προβληματισμούς από τόν Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών και από άλλους δικηγορικούς σπυλόγους της χώρας, καθώς επίσης από νομικούς και ακαδημαϊκούς.

Ακόμη δεν έχει γίνει ορατό τό νέο πρόσωπο του νομοσχεδίου για τους νέους ποινικούς κώδικες. Ωστόσο –κατά πληροφορίες– ο κ. Φλωρίδης δεν κάνει πίσω στις διατάξεις, για την αυστηροποίηση των ποινών σε αδικήματα «καθημερινότητας» ή μικρής και μεσαίας εγκληματικότητας, παρά την σφοδρότητα των αντιδράσεων, που επικεντρώνονται στην πρόβλεψη για πραγματική έκθεση των ποινών για την μικροεγκληματικότητα.

Μικροαλλαγές αναμένεται να επέλθουν σε μία ακόμη από τις διατάξεις του νομοσχεδίου, που είχε επικριθεί σφοδρά και αφορά στις δίκες χωρίς μάρτυρες. Δηλαδή τις δίκες όπου, όταν μάρτυρες είναι άστυνομικοί, θα επιτρέπεται –από της φυσικής τους παρουσίας– να διαβάζεται η κατάθεσή τους στο δικαστήριο. Σύμφωνα με πληροφορίες, βάσει των τροποποιήσεων στο νομοσχέδιο, εκτός από τόν εισαγγελέα, που μπορεί να κρίνει υπαρκτούς τήν μαρτυρία του άστυνομικού, θα μπορεί να τό ζητεί και ο κατηγορούμενος ή ο μνηστής.

Επί πλέον, οι καταθέσεις των άστυνομικών θα επιτρέπεται να γίνονται στο δικαστήριο με τηλεδιάσκεψη. ▲▼

Η συνταξιούχος εκπαιδευτικός Αγγελική Γιαννάτου ήταν εκείνη που ξεκίνησε τη διαμεσολάβηση το 2005 στον Ασπρόπυργο. Η ίδια εκπαίδευσε μετέπειτα τον Διονύση Βυθούλκα, ο οποίος εφαρμόσε το πρόγραμμα στο γυμνάσιο όπου υπηρετούσε και σήμερα ετοιμάζεται να το ενεργοποιήσει ξανά στην Αγία Βαρβάρα, αφού, όπως λέει, έχει δει τα καλά του αποτελέσματα.

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Υπήρξε μια περίοδος στα πρώτα της γυμνασιακά χρόνια, που η Μαρία Αμπαζαί δεν μπορούσε να ημερέψει τον θυμό της. Θυμάται ότι θα τσακωνόταν στα θρανία ακόμη και για την πιο ασήμαντη αφορμή, όπως το ποιος θα κάτσει πλάι της. «Ίσως επειδή υπήρχαν κι άλλα παιδιά που αντιδρούσαν έτσι να ήμουν κι εγώ τόσο επιθετική», λέει τώρα στα 25 της χρόνια, κοιτάζοντας με άλλη ματιά εκείνα τα ξεσπάσματα. «Είναι πιο εύκολο όταν έχεις μια βίαιη παρέα να βγάλεις και περισσότερη βία».

Στο σχολείο της, το 2ο Γυμνάσιο Ασπρόπυργου, εφαρμόζονταν πιλοτικά στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Comenius ο θεσμός των ομήτιμων διαμεσολαβητών. Ήταν μια μέθοδος επίλυσης και αποκλιμάκωσης ενδοσχολικών διαφορών, που ήδη υλοποιούσαν σχολεία στη Γερμανία και σε άλλες χώρες. Προέβλεπε ότι οι ίδιοι οι μαθητές θα λειτουργούσαν ως ειρηνοποιοί. Παιδιά τα οποία είχαν αναλάβει τον ρόλο του διαμεσολαβητή άκουγαν και τις δύο πλευρές, το θύμα και τον θύτη, και στο τέλος συνυπέγραφαν μια συμφωνία ανακαλής που έπρεπε όλοι να τηρήσουν.

Η Αμπαζαί λέει ότι ξεκίνησε τη διαμεσολάβηση για να κάνει μάθημα, στην πορεία όμως αντιλήφθηκε τη θετική επίδρασή της. Σταδιακά έγινε και η ίδια διαμεσολαβήτρια. Κουβαλάει μέχρι και σήμερα τα εφόδια αυτής της εμπειρίας. «Πλέον μπορώ να είμαι ήρεμη, να διαχειρίζομαι τον θυμό και τα νεύρα μου, να συζητώ με τον άλλον. Προσπαθώ να ηρεμήσω όποιον έχω απέναντί μου, όχι να τον εξοργίσω», λέει.

Από το 2005

Αυτές τις ημέρες η συνταξιούχος εκπαιδευτικός Αγγελική Γιαννάτου παρατηρεί με προβληματισμό την επικαιρότητα και τις ειδήσεις για παραβατικές συμπεριφορές μεταξύ ανηλίκων και για περιστατικά σχολικού εκφοβισμού. Η πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στο σχολείο είναι ένα από τα ζητήματα στα οποία είχε επικεντρωθεί στην καριέρα της. Εκείνη είχε ξεκινήσει από το 2005 στον

Ετοιμάζοντας τους σασμούς της σχολικής αυλής

Οι ίδιοι μαθητές εκπαιδεύονται για να μεσολαβούν σε ενδοσχολικές διενέξεις και κρούσματα εκφοβισμού. Εκπαιδευτικοί και μαθητές που το δοκίμασαν μιλούν στην «Κ»

Ασπρόπυργο το πρόγραμμα των διαμεσολαβητών. Τα τελευταία χρόνια μιλάει με συναδέλφους της ανά την Ελλάδα, τους εκπαιδευτεί με θεωρητικά και βιωματικά σεμινάρια και ετοιμάζει με συνάδελφούς της τη συγγραφή ενός σχετικού εγχειριδίου. Την περασμένη Πέμπτη είχε μια αντιστοιχη διαδικτυακή συνάντηση με εκπαιδευτικούς από την Αιτωλοακαρνανία. «Η διαμεσολάβηση μπορεί να αντιμετωπίσει περιστατικά μετριας έντασης, όχι έναν διαρκή εκφοβισμό που γίνεται κατ' επανάληψη για μεγάλο διάστημα. Προϋποθέτει οι δύο πλευρές να είναι σχετικά ισοδύναμες και να υπάρχει η επιθυμία να λυθεί το πρόβλημα», λέει. «Δεν είναι πανάκεια ούτε μπορεί να αλλάξει την κοινωνία. Έχει όμως αξία».

Ανατρέχοντας στις δικές της εμπειρίες θυμάται την περίπτωση ενός κοριτσιού που απέφυγε να πάει στο σχολείο γιατί είχαν διαδοθεί από άλλες μαθήτριες φήμες εις βάρος της. Υπέφερε τόσο που εκδήλωσε νευρωση στομάχου και χρειάστηκε να νοσηλευθεί. «Αν τελικά δεν μιλούσε το ίδιο το παιδί, δεν ξέρουμε ποια θα ήταν η εξέλιξη. Μπορεί να αλλάξει και σχολείο, να μην άντεχε», λέει η κ. Γιαννάτου. «Προτείνουμε τη διαμεσολάβηση και τη δέχτηκε με ανακούφιση. Της προσφέρθηκε η δυνατότητα να μιλήσει με ασφάλεια, χωρίς να φοβάται ότι θα την αντιμετώπιζαν σαν "καρφί" οι συνομήλικόι της. Η

Η ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΜΠΟΥΛΙΝΓΚ

«Η διαμεσολάβηση μπορεί να αντιμετωπίσει περιστατικά μετριας έντασης, όχι έναν διαρκή εκφοβισμό που γίνεται κατ' επανάληψη. Δεν είναι πανάκεια ούτε μπορεί να αλλάξει την κοινωνία. Έχει όμως αξία».

σιωπή θα διαιωνίζει το πρόβλημα». Μιλώντας με εν ενεργεία εκπαιδευτικούς στην Αττική, στην Κρήτη και τη Φλώρινα, η «Κ» διαπιστώνει ότι υπάρχει πλέον αυξανόμενο ενδιαφέρον για την εφαρμογή αυτής της μεθόδου. Στην Αγία Βαρβάρα ο Διονύσης Βυθούλκας είχε ήδη κάνει πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων την πρώτη νύξη φάσοντας μαθητές που θα ενδιαφέρονταν να αναλάβουν αυτόν τον ρόλο. Ο ίδιος είχε επιμορφωθεί παλαιότερα από την κ. Γιαννάτου στη διαμεσολάβηση και την είχε

εφαρμόσει όταν δίδασκε πριν από χρόνια σε γυμνάσιο. «Θέλω να το ενεργοποιήσω ξανά γιατί έχω δει τα καλά του αποτελέσματα», λέει. Σκέφτεται να δράσει έως έναν βαθμό και προληπτικά. Ακόμη κι αν δεν έχει συμβεί κάποια ακραία ένταση στο δικό του σχολείο δεν μπορεί να αγνοήσει όλα περιστατικά δημοσιοποιούνται το τελευταίο διάστημα. «Σκέφτεσαι ότι είναι ζήτημα χρόνου να προκύψει κάτι αντιστοιχο. Προσπαθούμε να είμαστε πιο κοντά με τα παιδιά και να ακούμε τα προβλήματά τους», τονίζει.

Το 2015, όταν ήταν υπεύθυνη του συμβουλευτικού σταθμού νέων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Φλώρινα, η Άννα Μπαφίτη είχε καλέσει την κ. Γιαννάτου για να εκπαιδεύσει συναδέλφους της στη διαμεσολάβηση. Φέτος εφαρμόζει το ίδιο πρόγραμμα στο γυμνάσιο στο οποίο είναι διευθύντρια. Συμμετέχει και σε ένα δίκτυο σχολικών διαμεσολαβητών που ξεκίνησε από δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τη Γεωργία Λυμπεροπούλου, και περιλαμβάνει δεκάδες σχολεία σε όλη τη χώρα. Μαζί με την κ. Γιαννάτου η κ. Μπαφίτη δέχεται προσκλήσεις και προτάσεις από άλλους εκπαιδευτικούς ανά τη χώρα για υποστήριξη και ενημέρωση σε θέματα διαμεσολάβησης.

«Προσπαθούμε να προωθηθούν με την αποδοχή, την ενθουσιασμένη, την αποκατάσταση της βλάβης που μπορεί να έχει πιο θετικά απο-

τελέσματα από οποιαδήποτε τιμωρία. Μιλάμε για μείωση ποινών και εξόλιψη συγκρούσεων», λέει. «Ας έχουμε υπόψη ότι τα παιδιά θύτες είναι και θύματα. Μπορεί να ένιωσαν ότι δεν αγαπήθηκαν και αναπαράγουν βίαια πρότυπα που έχουν δει στην οικογένεια. Μπορεί να παρακολουθούν άλλες παρέες ανηλίκων οι οποίες δρουν ανενόχλητες ή να πρόκειται για παιδιά που δεν άκουσαν ποτέ το "όχι". Μπορεί να είχαν γονείς απόντες επειδή εργαζόνταν όλη την ημέρα ή να μην έφτασαν ποτέ τις απαιτήσεις του σχολείου. Αν το σχολείο συνεχίσει να τα απορρίπτει, το παιχνίδι έχει χαθεί».

Όπως διευκρινίζει η ίδια, δεν μπορεί να αποτραπεί η ποινή σε περιστατικά τα οποία θέτουν σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα και την ψυχική ισορροπία ενός παιδιού. Ενδέχεται, ανάλογα και με τη βαρύτητα κάποιων πράξεων, να πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα, να χρειάζεται κάποια παρέμβαση από ειδικούς σε συνεργασία και με τους γονείς.

Η κ. Γιαννάτου επισμαίνει ότι οι παρεμβάσεις στο σχολείο μπορούν να βοηθήσουν, αλλά από μόνες τους δεν αρκούν εάν απουσιάζει το κατάλληλο υποστηρικτικό πλαίσιο στην οικογένεια. Θυμάται την περίπτωση ενός πιο σκληρού παιδιού, που μεγάλωσε σε ένα διαλυμένο σπίτι. Σταδιακά είχε μαλακώσει με τη διαμεσολάβηση. «Δεν ξέρω πώς κρατήματα και δεν σκοτώσω άνθρωπο, αλλά όταν έρχομαι στο σχολείο τα ξεχνάω όλα», της είχε πει. Η ομάδα των διαμεσολαβητών και το σχολείο λειτουργούσαν ως υποκατάστατο της οικογένειάς του. Σήμερα δεν ξέρει ποια ήταν η εξέλιξη του.

Άλλο παιδί που είχε μεγαλώσει δύσκολα, με περισσότερα και έκθεσε σε βίαια περιστατικά, και πλέον βρίσκεται στο κατώφλι των 30 ετών, λέει στην «Κ» ότι στο σχολείο λειτουργούσε «σαν τραμπούκος» μέχρι που η διαμεσολάβηση «κάλεσε τον θυμό του». Μόλις όμως τελείωσε από το γυμνάσιο δεν έκοψε άμεσα τον λώρο με την παραβατικότητα. Όπως εξηγεί, οι μόνες παρέες που είχε τον ωθούν προς τα εκεί και η επίδραση του σχολείου δεν αρκούσε από μόνη της για να ξεφύγει.

2. ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΛΑΒΩ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΘΥΜΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/01/2024

Σελίδα: 21

Γιατί η μέθοδος εφαρμόζεται μόνο σποραδικά

Όταν είχε διατελέσει Συνήγορος του Παιδιού ο νομικός Γιώργος Μόσχος είχε υποστηρίξει την υλοποίηση του θεσμού των ομότιμων διαμεσολαβητών στα σχολεία. «Αποτελεί μια διαδικασία που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες επιστημονικές αντιλήψεις και πρακτικές για την αντιμετώπιση συγκρούσεων και διαφόρων μορφών σχολικού εκφοβισμού ανάμεσα σε εφήβους και έχει αποδειχθεί σε πολλές περιπτώσεις ότι βοηθάει σημαντικά τις σχολικές κοινότητες στην πρόληψη και διακρίση συναφών μορφών βίας», λέει στην «Κ». Τα τελευταία χρόνια ο θεσμός έχει περιληφθεί και στις θεματικές ενότητες, τα προγράμματα των εργαστηρίων δεξιοτήτων και τα υλικά που έχουν αναρτηθεί από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής

Πολιτικής. Ο κ. Μόσχος, πάντως, επισημαίνει ότι η διάδοση του προγράμματος και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών γίνονται στις μέρες μας μέσα από διάσπαρτες πρωτοβουλίες εκπαιδευτικών και διευθύνσεων εκπαίδευσης, όχι από κάποια οργανωμένη προσπάθεια του υπουργείου Παιδείας.

Στο Ρέθυμνο η εκπαιδευτικός Κάλλι Κουκλινού εφαρμόζει με συναδέλφους της τη διαμεσολάβηση από το 2018 κι αυτό το διάστημα συνεργάζονται με ένα σχολείο στην Ημαθία. «Το όφελος και τα αποτελέσματα είναι μακροχρόνια και πολυδιάστατα. Λύνονται προβλήματα με τη διαμεσολάβηση και προκύπτει μια νέα αντίληψη των σχέσεων. Η βία έχει τροποποιηθεί, δεν μπορείς να αντιμετωπίσεις αυτά τα φαινόμενα μόνο με

παλιές μεθόδους, πρέπει να εξελιχθείς», τονίζει.

Στην εφαρμογή, όμως, υπάρχουν αρκετές προκλήσεις. Η κ. Κουκλινού επισημαίνει τους φρενήρεις ρυθμούς που επικρατούν στα σχολεία της δευτεροβάθμιας, τόσο για τα παιδιά όσο και για τους εκπαιδευτικούς και την έλλειψη χρόνου. Η διαμεσολάβηση χρειάζεται επιμονή, επιμόρφωση, προετοιμασία. Οι μαθητές που βιάζονται να φύγουν με το σχολάσμα για να τρέξουν στο φροντιστήριο θα πρέπει να αφιερώσουν χρόνο σ' αυτή την προσπάθεια. Αντίστοιχα, η κ. Γιαννάτου παρατηρεί ότι λόγω των μετακινήσεων των εκπαιδευτικών σε άλλα σχολεία συνήθως υπάρχει μια ασυνέχεια στη ροή του προγράμματος. Μόλις φύγει κάποιος εκπαιδευτικός που είχε το μεράκι

και υλοποιούσε τον θεσμό, μπορεί να μην υπάρχει κάποιος άλλος για να τον αντικαταστήσει.

«Προβλήματα υπάρχουν στα σχολεία, αρκεί οι εκπαιδευτικοί να θέλουν να τα δουν και να μην τα συγκαλύπτουν. Πολλοί διευθυντές μπορεί να αντιδρούν από άγνοια στη διαμεσολάβηση», λέει η κ. Γιαννάτου. Θυμάται ότι στο γυμνάσιο όπου υπηρέτησε στον Ασπρόπυργο, το πρόγραμμα άρχισε να αποδίδει από τον τρίτο χρόνο εφαρμογής. Τότε διαπίστωσε μια αλλαγή στην κουλτούρα του σχολείου. Ανακαλεί ένα βίαιο περιστατικό στη σχολική αυλή, όταν ένας από τους εμπλεκόμενους μαθητές φώναξε μετά τον καβγά αναψοκοκκινισμένος, «διαμεσολάβηση τώρα», ενώ παλιότερα ο ίδιος μπορεί να έλεγε: «Θα

λογαριαστούμε μετά, έξω από το σχολείο».

Ο Αλέξανδρος Χάσα, 27 ετών σήμερα, θυμάται αντίστοιχες ιστορίες. Στα μαθητικά του χρόνια υπήρξε και θύμα ρατσιστικών συμπεριφορών και θύτης βίαιων ξεσπασμάτων. «Δεν συγχωρούσα και με το παραμικρό κατευθείαν θα όρμαγα», λέει. Η διαμεσολάβηση, όμως, του έδειξε ότι υπάρχει και εναλλακτική οδός. «Έμαθα να ηρεμώ τα πνεύματα και να προσπαθώ να μιλάω, να δίνω λύσεις», τονίζει.

«Πιστεύω στη διαμεσολάβηση», λέει η κ. Γιαννάτου. «Αφιέρωσα εννιά χρόνια από τη ζωή μου στο σχολείο σ' αυτό το πρόγραμμα και νομίζω ότι ήταν τα καλύτερα και πιο δημιουργικά, αυτά που μου έδιναν νόημα. Όλη αυτή η εμπειρία δεν θέλω να πάει χαμένη».

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης απέναντι στο Δημογραφικό

Ποια μέτρα περιλαμβάνει το σχέδιο που ετοιμάζει το υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας - Έως τον Μάιο στα χέρια του Πρωθυπουργού - Εργασία, στέγαση, υπογονιμότητα, φροντίδα βρεφών κ.ά. θα περιλαμβάνονται στη νέα στρατηγική

Της Εύης Σαλτού

Στις αρχές Μαΐου αναμένεται να παραδοθεί στον Πρωθυπουργό το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το δημογραφικό, με την ένταξη του οποίου και τις δυσκοιλιότητες προοπτικές να δίνουν στο πρόβλημα διαστάσεις «εθνικού κινδύνου».

Μάλιστα, τον κώδωνα αυτού του κινδύνου είχε κρούσει από τα μέσα του περασμένου Οκτωβρίου ο ίδιος ο **Κυριάκος Μητσοτάκης**, μιλώντας στο συνέδριο «Δημογραφικό 2023 - Ωρα για δράση», κάνοντας λόγο για έναν κίνδυνο που βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη.

Οι αριθμοί είναι αμείλικτοι

Και η αλήθεια είναι πως οι αριθμοί αλλά και οι δημογραφικές προβολές δεν αφήνουν περιθώρια για αισιοδοξία και ανατροπές. Η προ διετίας εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας ότι το 2030 η Ελλάδα θα είναι η γηραιότερη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τελικά δεν απέχει και πολύ από τη σημερινή πραγματικότητα, με την κατάσταση στη χώρα μας να είναι παγιωμένη τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τα πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, στην Ελλάδα τού σήμερα πεθαίνουν περισσότεροι άνθρωποι από όσους γεννιούνται, καθώς το 2022 καταγράφηκαν 76.541 γεννήσεις, όταν οι θάνατοι ήταν σχεδόν διπλάσιοι, δηλαδή 140.801, ενώ και οι ίδιες οι γεννήσεις κατέγραψαν μείωση κατά 10,3% σε σχέση με το 2021.

Με αυτά τα δεδομένα κριθίκε αναγκαία από την κυβέρνηση Μητσοτάκη η χάραξη μιας εθνικής στρατηγικής στον πυρήνα της οποίας βρίσκεται η υποστήριξη της οικογένειας. Σύμφωνα, λοιπόν, με αποκλειστικές πληροφορίες του «Βήματος», η δημογραφική πολιτική της χώρας κωδικοποιείται πλέον σε ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης που αφορά όλες τις παραμέτρους του ζητήματος: την εργασία, τη στέγαση, την επιστροφή των νέων από το εξωτερικό, την υπογονιμότητα, τη φροντίδα των βρεφών, την ανε-

ξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία, την αυτονομία και ευζωία των ηλικιωμένων. Στην πραγματικότητα, οι βασικοί άξονες της στρατηγικής αυτής θα καλύπτουν τον άνθρωπο σε όλο το φάσμα της προσωπικής και επαγγελματικής του ζωής, από τη γέννηση μέχρι τη γήρανσή του.

Εθνική στρατηγική

Το υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας επεξεργάζεται αυτή την περίοδο το Εθνικό Σχέδιο σε συνεργασία με όλα τα υπουργεία, ενώ το αμέσως επόμενο διάστημα θα ακολουθήσει διαβούλευση με τα κοινοβουλευτικά κόμματα, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους επιστημονικούς φορείς και την κοινωνία των πολιτών. Στο πρότζεκτ που θα ολοκληρωθεί τους επόμενους μήνες προβλέπεται και η εφαρμογή ειδικών αναπτυξιακών δράσεων στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές αλλά και στις περιφέρειες με ιδιαίτερα εθνικά χαρακτηριστικά, που φθίνουν πληθυσμικά. Παρόλληλα, θα υπάρξουν δράσεις για την ενίσχυση της εξωοικιακής γονιμοποίησης, όπως και των διαδικασιών υιοθεσίας και αναδοχής.

Μάλιστα, εν όψει της ολοκλήρωσης του Εθνικού Σχεδίου αξιολογούνται οι υφιστάμενες πολιτικές στήριξης και σχεδιάζονται, σε συνεργασία με τους θεσμικούς φορείς, ακόμη πιο στοχευμένες δράσεις, όπως είναι για τις περιπτώσεις των

τριτέκνων και πολύτεκνων οικογενειών. Ένα πρώτο δείγμα, σημειώνουν στελέχη του υπουργείου, είναι η θέσπιση ειδικά για τους πολύτεκνους ενός νέου φθηνότερου οικιακού τιμολογίου ρεύματος αλλά και η δυνατότητα μέσω της ψηφιακής πύλης gov.gr να αποκτούν το πιστοποιητικό πολυτεκνίας και άμεση πρόσβαση σε όλες τις παροχές και διευκολύνσεις που τους αφορούν.

Ψηφιακή πλατφόρμα

Ήδη, πάντως, το υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης βρίσκεται στη διαδικασία δημιουργίας μιας ψηφιακής πλατφόρμας, στην οποία θα συγκεντρώνονται προτάσεις και πολιτικές επιλογές του δημογραφικού. Ανώτατα στελέχη του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης τονίζουν στο «Βήμα» πως προτιμήθηκε η συγκεκριμένη επιλογή καθώς η εν λόγω πλατφόρμα αναμένεται να είναι πιο δυναμική και πιο «ζωντανή» από τη δημόσια διαβούλευση. Σε αυτή την πλατφόρμα, μάλιστα, τις επόμενες εβδομάδες θα αρχίσουν να «ανεβαίνουν» οι προτάσεις για το δημογραφικό.

«Είναι η πρώτη φορά που η αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος ανάγεται σε εθνική προτεραιότητα και η κυβέρνηση σπεύδει με ένα αυτόνομο υπουργείο και ένα συνεκτικό και ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις σταθεροποίησης και ανάσχεσης ενός εθνικού κινδύνου όπως νοείται η μείωση και η γήρανση του πληθυσμού για μια χώρα όπως είναι η Ελλάδα. Η υποστήριξη της οικογένειας είναι το βασικό μας εργαλείο σε αυτή την προσπάθεια. Αυτό κάνουμε και θα κάνουμε πάντα σε συνεργασία με τους θεσμικούς φορείς, στη βάση μιας ειλικρινούς και αξιόπιστης σχέσης την οποία έχουμε χτίσει» σημειώνει στο «Βήμα» ο υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, **Σοφία Ζαχαράκη**.

Φθίνουσα πορεία

Ως πρόβλημα που αναζητεί επιτακτικά άμεσες λύσεις, πάντως, περιγράφουν οι επιστήμονες το δημογραφικό, το οποίο «απειλεί» όχι μόνο τη χώρα μας αλλά αντίστοιχες

εξελίξεις καταγράφονται - ή θα καταγραφούν σύντομα - σε όλες τις χώρες-μέλη της ΕΕ, ιδίως του ευρωπαϊκού Νότου. Εξαίρεσεις - προς το παρόν - αποτελούν η Γαλλία αλλά κυρίως οι σκανδιναβικές χώρες, στις οποίες το πλαίσιο στήριξης της οικογένειας και των γυναικών αλλά και το θετικό μεταναστευτικό ισοζύγιο, κρατούν ακόμη σε υψηλά επίπεδα τη γονιμότητα. Η Ελλάδα, από την άλλη, σύμφωνα με τους δημογράφους, ανήκει σε εκείνη την ομάδα των χωρών που οι επιπτώσεις του δημογραφικού έχουν ήδη φτάσει.

Είναι ενδεικτικό πως μέσα σε οκτώ χρόνια - από το 2014 έως το 2022 - ο αριθμός των γυναικών σε αναπαραγωγική ηλικία (15 - 49 ετών) μειώθηκε κατά 13%. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, η μέση ηλικία της ελληνίδας μητέρας κατά την απόκτηση του πρώτου της παιδιού από 30,2 έτη που ήταν το 2008 ανέβηκε στα 31,6 έτη το 2019 για να φτάσει το 2021 στα 32 χρόνια. Φθίνουσα πορεία, όμως, έχει και η γονιμότητα των γυναικών. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και μέχρι το 1960 ο μέσος όρος παιδιών που θα γεννηθεί μια γυναίκα κατά τη διάρκεια της ζωής της ήταν κοντά στο 2. Το 2019, βάσει των στοιχείων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, ο δείκτης αυτός... καταρράχισε στο 1,3.

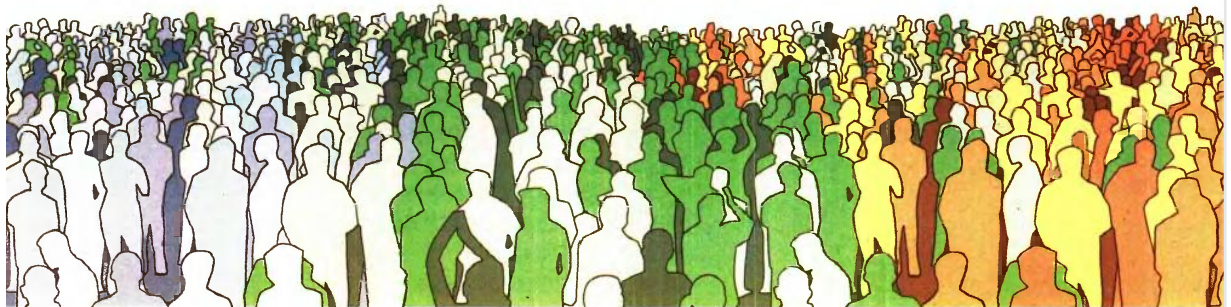
Εξάλλου, όλες οι διαθέσιμες προβολές του ελληνικού πληθυσμού με ορίζοντα τα επόμενα 25 χρόνια συγκλίνουν στο ότι η αύξηση των θανάτων και η μείωση των γεννήσεων είναι αιτίες να ανατραπούν μεσοπρόθεσμα. Ακόμη και η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τη δημιουργία οικογένειας και την απόκτηση παιδιών αλλά και η στήριξη τους θα περιορίσει μεν μεσοπρόθεσμα την πτωτική πορεία των γεννήσεων, μακροπρόθεσμα δε μόνον θα επιτρέψει την προοδευτική εξισορρόπηση τους. Το διήμερο 18 και 19 Ιανουαρίου θα διεξαχθεί στην Αθήνα το τρίτο Συνέδριο του Economist για το Δημογραφικό, με τίτλο «Αντιμετωπίζοντας τη δημογραφική κρίση - Ο ρόλος της επιστήμης, των κυβερνήσεων και των πολιτών».

10,3%
μείωση
κατεγράψαν
το 2022 οι
γεννήσεις
στην Ελλάδα
σε σχέση με
το 2021 που
ήταν 85.346

Οι γυναίκες,
ηλικίας
20-44 ετών
από
1,96
εκατομμύρια
το 2010
μειώθηκαν σε
1,61
εκατομμύρια
το 2021

1 στις 5
γυναίκες της
γενιάς του
'80 εκτιμάται
ότι δεν θα
γεννηθεί

Σε 22,5%
ανέρχεται το
ποσοστό των
ατόμων άνω
των 65 ετών,
ενώ οι άνω
των 85 ετών
σε 36%

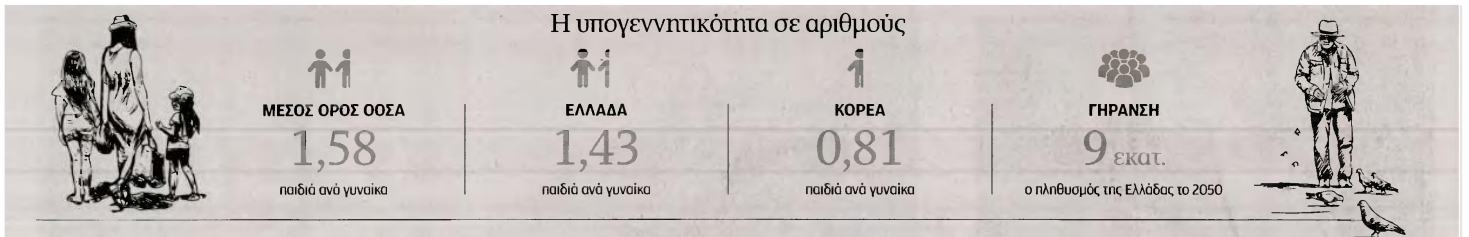

4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/01/2024

Σελίδα: 26

Του ΚΩΣΤΑ ΜΕΤΗΡ

Η μετανάστευση είναι ένα θέμα που σίγουρα θα ζωηρέψει κάθε πολιτική συζήτηση και προεκλογική εκστρατεία. Αν δεν γίνει σωστή διαχείριση, υπάρχει ο κίνδυνος να αναδείξει την Ακροδεξιά σε θέσεις εξουσίας. Και όμως, η άλλη πλευρά του νομίσματος είναι ότι πρόκειται για μια τεράστια ευκαιρία να ενισχυθεί η δυτική φιλελεύθερη δημοκρατία και να αποκτήσει τον δυναμισμό που της λείπει σήμερα. Η οικονομική στασιμότητα και η γήρανση του πληθυσμού είναι οι πραγματικές απειλές για τον τρόπο ζωής μας και αποτελούν ένα μακροπρόθεσμο πρόβλημα, το οποίο ελάχιστοι επιθυμούν να συζητήσουν. Η λύση βρίσκεται στην καλά διαχειριζόμενη μετανάστευση.

Η Δύση, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, βρίσκεται εν μέσω μιας επδεινούμενης δημογραφικής κρίσης. Ο μέσος όρος της ποσοστιαίας γεννητικότητας στον ΟΟΣΑ είναι 1,58 παιδιά ανά γυναίκα, ενώ στην Ελλάδα είναι σήμερα 1,43 παιδιά ανά γυναίκα. Αυτά τα νούμερα βρίσκονται πολύ κάτω από το επίπεδο που είναι απαραίτητο για την ανένωση του πληθυσμού και αν κρίνουμε από την Κορέα, όπου η ποσοστιαία γεννητικότητα είναι 0,81, υπάρχει ο κίνδυνος να μειωθεί ακόμη περισσότερο, καθώς οι δαπάνες για την ανατροφή ενός παιδιού που θα μπορεί

Δημογραφική κρίση και μετανάστευση

Οι προκλήσεις μιας μεταναστευτικής πολιτικής για τη δημιουργία δυναμικής οικονομίας χωρίς διάβρωση της δυτικής δημοκρατίας μας

επιτρέπει την είσοδο επαρκούς αριθμού νόμιμων μεταναστών για να αντιμετωπίσει τη γήρανση του πληθυσμού. Αυτό δεν είναι εύκολο. Υπάρχει το πρόβλημα της γλώσσας και το ζήτημα της ενσωμάτωσης των μεταναστών στο δικό μας σύστημα πολιτισμού και αξιών, ενώ παράλληλα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να αποδεχθούμε διαφορετικές αντιλήψεις για τη ζωή. Για να το πετύχουμε αυτό, θα πρέπει να επενδύσουμε σημαντικά στην εκπαίδευση των παιδιών, καθώς και στην κατάρτιση σχετικά με την αγωγή του πολίτη των ενηλίκων που επιδιώκουν να γίνουν μόνιμοι κάτοικοι. Θα πρέπει να υπάρχει σαφής πορεία προς την ιθαγένεια για όλους τους μόνιμους κατοίκους. Για τους επαγγελματίες, όπως οι γιατροί, πρέπει να προσφέρουμε προγράμματα που να διασφαλίζουν ότι όλα τα προσόντα τους είναι σύμφωνα με τα απαιτούμενα πρότυπα, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις πολύ αναγκαίες ικανότητές τους. Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην εκπαίδευση των παιδιών, με προγράμματα υψηλής ποιότητας, αναγνωρίζοντας τη σημασία της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, αλλά με ευαισθησία στην κουλτούρα της καταγωγής τους και ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η βαθιά κατανόηση της κουλτούρας και των αξιών της δυτικής φιλελεύθερης δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των γυ-

Μέχρι το 2050 ο πληθυσμός της χώρας αναμένεται να έχει συρρικνωθεί στα 9 εκατ. κατοίκους. Και το δυσόϊονο είναι ότι οι κάτω των 20 ετών θα έχουν μειωθεί κατά 20%.

Η παγκόσμια Ιστορία χαρακτηρίζεται από μετακινήσεις πληθυσμών. Αντί να αντιμετωπίζουμε τη μετανάστευση ως πρόβλημα, θα πρέπει να σχεδιάζουμε πολιτικές για την επιτυχή διαχείρισή της.

4. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/01/2024

Σελίδα: 26

να ευημερήσει σε μια σύγχρονη οικονομία αυξάνονται ανεξέλεγκτα. Ο πληθυσμός της Ελλάδας συρρικνώνεται. Με βάση τις τρέχουσες τάσεις, μέχρι το 2050 αναμένεται να μειωθεί στα 9 εκατομμύρια και το δυσώιωνο είναι ότι οι κάτω των 20 ετών θα έχουν μειωθεί κατά 20%. Όλες αυτές οι τάσεις θα οδηγήσουν σε ραγδαία γήρανση του πληθυσμού και σε αύξηση αυτού που οι οικονομολόγοι αποκαλούν δείκτη εξάρτησης: σήμερα αντιστοιχούν 39 άτομα άνω των 65 ετών σε κάθε 100 άτομα εργάσιμης ηλικίας. Μέχρι το 2050, ο αριθμός αυτός προβλέπεται να ανέλθει σε 75. Πρόκειται για δραματικές εξελίξεις και αν υποθέσουμε ότι τα ποσοστά γεννητικότητας παραμείνουν σε αυτά τα επίπεδα, συνεπάγονται ταχεία πτώση του βιοτικού επιπέδου, που μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με ισχυρή αύξηση της παραγωγικότητας και με μετανάστευση.

39

άτομα άνω των 65 ετών αντιστοιχούν σήμερα σε κάθε 100 άτομα εργάσιμης ηλικίας.

75

άτομα άνω των 65 ετών θα αντιστοιχούν σε 100 Έλληνες εργάσιμης ηλικίας μέχρι το 2050.

ναικών και άλλων. Πρέπει επίσης να διασφαλίσουμε ότι θα έχουν την ευκαιρία και τα κίνητρα να εργαστούν. Ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, που θα ανοίξει την οικονομία και θα προωθήσει την επιχειρηματικότητα, θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο σε αυτή την περίπτωση. Θέλουμε οι μετανάστες να καταλήξουν σε μια οικονομία όπου μπορούν εύκολα να βρουν δουλειά και να μην περιμένουν κοινωνική στήριξη. Όλα αυτά είναι δαπανηρά, αλλά αν ξεκινήσουμε τώρα, με ένα λογικό ρυθμό μετανάστευσης, αρκετό για να αντισταθίσει τη γήρανση, και το αντιμετωπίσουμε ως επένδυση για το μέλλον της χώρας μας, είναι διαχειρίσιμο. Αν το αφήσουμε για αργότερα, θα καταστεί σχεδόν αδύνατο και θα οδηγήσει σε κοινωνική αναταραχή λόγω του αριθμού των ανθρώπων που θα πρέπει να δεχθούμε μαζί.

Η παραγωγικότητα

Φυσικά, αν η παραγωγικότητα αυξανόταν αρκετά γρήγορα ώστε να αντισταθμίσει τη γήρανση του πληθυσμού, το πρόβλημα θα εξαφανιζόταν. Όμως αυτό είναι απίθανο. Η σημερινή παραγωγικότητα είναι ίδια με την αντίστοιχη πριν από 25 χρόνια, πράγμα που σημαίνει ότι η ποσότητα παραγωγής ανά εργαζόμενο δεν έχει αυξηθεί καθόλου. Και σε σύγκριση με 45 χρόνια πριν, η παραγωγικότητα σήμερα είναι μόλις 23% υψηλότερη, δηλαδή με ετήσιο ρυθμό αύξησης 0,46%! Αυτό αντανακλά τη στασιμότητα στην ελληνική οικονομία, για την οποία πολλοί από εμάς έχουμε γράψει επανειλημμένως. Ωστόσο, ακόμη και αν εφαρμοστούν όλες οι μεταρρυθμίσεις που υποστηρίξαμε στην «έκθεση Πισσαριδης», είναι απίθανο να αντισταθμιστούν οι δυνάμεις της γήρανσης και της πτώσης του

πληθυσμού από την αύξηση της παραγωγικότητας. Παρ' όλα αυτά, αυτές οι μεταρρυθμίσεις θα θέσουν τα θεμέλια που απαιτούνται για μια δυναμική οικονομία, μειώνοντας το brain drain και τη μετανάστευση των νέων.

Μια άλλη προσέγγιση είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την αποτροπή περαιτέρω μείωσης της γεννητικότητας ή ακόμη και για την αύξησή της. Η ευρεία διαθεσιμότητα υψηλής ποιότητας κέντρων προσχολικής αγωγής θα μειώσει το κόστος ανατροφής ενός παιδιού, θα προωθήσει την απασχόληση των γυναικών και θα βελτιώσει την ανάπτυξη των παιδιών και τα αποτελέσματα της σχολικής εκπαίδευσης, όλα θάωτας προς τη σωστή κατεύθυνση για την αντιστάθμιση της γήρανσης του πληθυσμού. Και βέβαια, η περαιτέρω αύξηση της ηλικίας

μέχρι την οποία θα εργαζόμαστε είναι ένα ακόμη εργαλείο που σίγουρα θα είναι στο προσκήνιο των μέτρων που θα χρειαστεί να ληφθούν.

Νέοι με φιλοδοξίες

Τα παραπάνω αποτελούν βασικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης. Μόνο όμως μέχρι ενός σημείου. Πρέπει να συμπληρωθούν από μεταναστευτικές πολιτικές. Μόνο αν επιτρέψουμε σε νέους ανθρώπους από χώρες με υψηλά ποσοστά γεννητικότητας να εγκατασταθούν και να εργαστούν στην Ελλάδα, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα διατηρήσουμε μια δυναμική και αναπτυσσόμενη οικονομία. Υπάρχουν πολλές χώρες σε όλο τον αναπτυσσόμενο κόσμο με πλεόνασμα νέων ανθρώπων με προσδοκίες και φιλοδοξία να πετύχουν, αν τους

δοθεί η ευκαιρία. Θα κάνουν σχεδόν τα πάντα για να μεταναστεύσουν προς την ευκαιρία αυτή, όπως έχουμε δει με τις χιλιάδες που πεθαίνουν στη διαδικασία. Πράγματι, η παγκόσμια Ιστορία χαρακτηρίζεται από μετακινήσεις πληθυσμού. Οδηγούν σε ανανεωμένο δυναμισμό και στην απαραίτητη διαγωνιοποίηση των πολιτισμών. Θα έλεγα ότι πρόκειται για δυνάμεις της φύσης και αντί να τους αντιστεκόμαστε, θα πρέπει να τις χρησιμοποιούμε προς όφελός μας. Αντί να αντιμετωπίζουμε τη μετανάστευση ως έγκλημα ή πρόβλημα, θα πρέπει να την αντιμετωπίζουμε ως ευκαιρία και να σχεδιάζουμε πολιτικές για την επιτυχή διαχείρισή της, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Η Ελλάδα θα πρέπει να σχεδιάσει ένα μεταναστευτικό πρόγραμμα που θα

Επιφυλακτικότητα

Ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι πολιτικά δύσκολο. Οι άνθρωποι ανησυχούν και συχνά είναι καχύποπτοι απέναντι σε ξένους με πολύ διαφορετική κουλτούρα. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας το πρόγραμμα να είναι αξιόπιστο. Ένα σημαντικό βήμα είναι η αποτροπή της μη εξουσιοδοτημένης μετανάστευσης. Οι πολίτες πρέπει να πειστούν ότι το κράτος δικαίου είναι υψίστης σημασίας και ότι η μετανάστευση είναι μια στοχευμένη πολιτική υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης. Μόνο τότε θα δουν τη μετανάστευση ως μια ευκαιρία για τη δημιουργία μιας δυναμικής οικονομίας που θα εγγυάται αυξανόμενο βιοτικό επίπεδο χωρίς διάβρωση των βασικών αξιών της δυτικής φιλελεύθερης δημοκρατίας μας.

Ο κ. Κώστας Μεγίρης είναι κάτοχος της Έδρας Οικονομισμού Douglas A. Warner στο Πανεπιστήμιο του Yale.

5. ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: REAL NEWS

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/01/2024

Σελίδα: 2

top
επικαιρότητα

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ
«Εθνική απειλή το δημογραφικό. Το πρωτοποριακό πρόγραμμα “Σπίτι μου” έχει προσφέρει σε 2.596 νέα ζευγάρια το δικό τους σπίτι με προνομιακούς όρους δανεισμού και γενναία χρηματοδότηση από το κράτος», δηλώνει στην «R» η υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

© ΣΕΛ. 8

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Συνέντευξη

Στην **ΓΙΩΡΓΟ ΣΙΑΔΗΜΑ**
g.siadimas@realnews.gr

Τον σχεδιασμό για το δημογραφικό περιγράφει στη Realnews η υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, **Σοφία Ζαχαράκη**. Παράλληλα, αναφέρεται στο νομοσχέδιο για τα ομόφυλα ζευγάρια, στο πρόγραμμα στέγασης των νέων, αλλά και στις πρωτοβουλίες για τα ΑμεΑ. Η Σ. Ζαχαράκη, όμως, περιγράφει και το σχέδιο για την αντιμετώπιση της παιδικής βίας.

■ **Το νομοσχέδιο για τα ομόφυλα ζευγάρια και την τεκνοθεσία θα το ψηφίσετε όταν έρθει στη Βουλή; Πάντως εκτός από βουλευτές της Ν.Δ., υπάρχουν ακόμα και συνάδελφοί σας υπουργοί που δεν θα στηρίξουν το νομοσχέδιο. Τι λέτε;**

Θα σας απαντήσω πολύ καθαρά τι θα κάνω στην ψηφοφορία στη Βουλή, αλλά θα ήθελα, πρώτα από όλα, να δούμε τι επιδιώκει η κυβέρνηση μέσα από τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις για την ισότητα στον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών. Πρώτον, έχουμε την υποχρέωση να μην επιτρέψουμε στην ευρωπαϊκή, δημοκρατική και φιλελεύθερη Ελλάδα να υπάρχουν πολίτες διαφορετικών ταχυτήτων ως προς τα δικαιώματά τους. Πολίτες που βιώνουν διακρίσεις, εν προκειμένω εξαιτίας του σεξουαλικού προσανατολισμού και των επιλογών ζωής. Δεύτερον και ουσιαστικότερο, ως κοινωνία έχουμε ιερό καθήκον να βγάλουμε από την «γκρίζα ζώνη» τα παιδιά που υπάρχουν ήδη και μεγαλώνουν σε οικογένειες ομοφύλων. Με πολλή σύνεση, προσοχή και ευαισθησία, αποδίδουμε σε αυτά, τα λίγα παιδιά, το δικαίωμα που απολαμβάνει κάθε άλλο παιδί στη σχέση με τους γονείς του. Η ζωή, ξέρετε, δεν μας κάνει τη χάρη να προσαρμόζομαι στις ιδέες και στις απόψεις μας. Είναι «αυθύπαρκτη» και τις περισσότερες φορές θέτει ορμητικά ζητήματα που μας φέρνουν αντιμέτωπους με τις απόψεις, τα πιστεύω και προπαντός τη συνείδησή μας. Δημιουργούνται σε όλους ερωτήματα, αλλά και αμφιβολίες για το τι είναι τελικά το σωστό. Για να επανέλθω, όμως, στο ευθύ αρχικό ερώτημά σας, απαντώ ότι θα ψηφίσω το νομοσχέδιο με πλήρη συνείδηση του σκοπού, που, όπως ήδη ανέφερα, είναι η προστασία των παιδιών και ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο διάστημα που ακολουθεί, είμαι βέβαιη ότι θα μπορούσαμε όλοι να δίσουμε όλες τις απαντήσεις που χρειαζόμαστε, να καθυποστούμε τους φόβους που εύλογα έχει ένα κομμάτι της κοινωνίας. Η στάση των συναδελφών μου, όπως ακριβώς και η δική μου, υπογορεύεται από τη συνείδησή τους. Ως εκ τούτου, δεν μου επιτρέπεται κανενός είδους σκόλοιο. Εξάλλου, ο ίδιος ο πρωθυπουργός ξεκαθάρισε πλήρως το τοπίο ως προς τη διαδικασία ψήφισης του νομοσχεδίου και τι πρέπει να αναμένει η κοινωνία από τους εκλεγμένους εκπροσώπους της. Οχι μόνο της κυβερνητικής πλειοψηφίας, αλλά και όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων.

■ **Το σχέδιο για την αντιμετώπιση του δημογραφικού πότε θα το παρουσιάσετε; Οι γεννήσεις έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια.**

Θα σας δώσω ένα στοιχείο για να καταλάβετε ότι δεν είναι υπερβολικό ότι το δημογραφικό λαμβάνει για την Ελλάδα διαστάσεις εθνικής απειλής. Τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες, η αναλογία γεννήσεων και θανάτων είναι 1 προς 2 και η πτωτική πορεία έχει παγιωθεί. Το 2022 σε σχέση με το 2021, δηλαδή μέσα σε έναν χρόνο σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι γεννήσεις σημείωσαν πτώση 10,08 τοις εκατό. Ο δείκτης γονιμότητας στην Ελλάδα είναι από τους χαμηλότερους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μόλις στο 1,38.

Σοφία Ζαχαράκη Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

«Εθνική απειλή το δημογραφικό»

«Το πρωτοποριακό πρόγραμμα “Σπίτι μου” έχει προσφέρει σε 2.596 νέα ζευγάρια το δικό τους σπίτι με προνομακούς όρους δανεισμού και γενναία χρηματοδότηση από το κράτος»

Χωρίς να αναφέρω μια σειρά από άλλες παραμέτρους, για παράδειγμα το brain drain και τη γήρανση του πληθυσμού, γίνεται αμέσως αντιληπτό πόσο σημαντικό είναι το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Δημογραφικό, το οποίο προετοιμάζουμε σε συνεργασία με όλα τα υπουργεία. Έχει ήδη δημιουργηθεί η ψηφιακή πλατφόρμα καταγραφής συνολικά των πολιτικών και των επιμέρους δράσεων, θα ακολουθήσει διαβούλευση με τα κόμματα, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους επιστημονικούς φορείς και την κοινωνία των πολιτών. Εκτιμώ ότι στις αρχές Μαΐου, το Σχέδιο, που αναπτύσσει και κωδικοποιεί την ολιστική εθνική δημογραφική στρατηγική μας, θα παραδοθεί στον πρωθυπουργό. Η αντιμετώπιση του δημογραφικού είναι εθνικής προτεραιότητας και την υπηρετεί και η ούσαση του αυτόνομου υπουργείου στήριξης της οικογένειας και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης που δημιουργεί τις προϋποθέσεις σταθεροποίησης και ανάσχεσης της μείωσης και γήρανσης του πληθυσμού.

■ **Το πρόγραμμα στέγασης των νέων ζευγαριών θα ενισχυθεί; Πάντως, οι νέοι υποστηρίζουν πως δεν υπάρχουν ακίνητα.**

Το πρόβλημα της στέγης είναι από τα σοβαρότερα κοινωνικά προβλήματα όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά πανευρωπαϊκά. Ξέρετε ότι η εξασφάλιση ποιοτικής και οικονομικής στέγης είναι αναγκαίος δρόμος ώστε οι νέοι και τα νέα ζευγάρια να κάνουν το επόμενο βήμα: να αποκτήσουν παιδιά. Για τον λόγο αυτό η στεγαστική μας πολιτική είναι από τους πυλώνες και του Σχεδίου για την αντιμετώπιση του δημογραφικού. Αυτή τη στιγμή το υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας υλοποιεί προγράμματα, κάποια αυτόνομα και κάποια σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση. Θα ξεχωρίσω το πρωτοποριακό πρόγραμμα «Σπίτι μου» με τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, το οποίο μέσα σε λίγους μήνες έχει προσφέρει σε 2.596 νέα ζευγάρια το δικό τους σπίτι με προνομακούς όρους δανεισμού και γενναία χρηματοδότηση από το κράτος. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε, έχουμε 9.976 εγκρίσεις-υπαγωγές ύ-

ψους 1 δισ. ευρώ, 3.822 έχουν ήδη υπογράψει συμβόλαιο και έχουν γίνει συνολικά 2.596 εκταμύσεις ύψους περίπου 250 εκατ. ευρώ. Παράλληλα και για τον λόγο ακριβώς που αναφέρετε, δηλαδή την έλλειψη ακινήτων από την αγορά -για πολλούς και διαφορετικούς λόγους, σχεδίαστικα και σύντομα προχωράμε στο πρόγραμμα «Ανακαινίζω-Ενοικιάζω». Τα κλειστά διαμερίσματα και σπίτια υπολογίζονται σε αρκετές χιλιάδες, ειδικά στην Αθήνα όπου υπάρχει και η μεγαλύτερη πείση. Θα επιδοτήσουμε ιδιοκτήτες που δεν έχουν τη δυνατότητα να ανακαινίσουν το κλειστό διαμέρισμά τους με τη δέσμευση αυτό να διατεθεί προς ενοίκιαση τουλάχιστον για τα επόμενα τρία χρόνια μετά την ανακαίνιση. Αυτό, όμως, που πιστεύουμε ότι θα αποτελέσει το μεγάλο μας όπλο είναι το πρόγραμμα της κοινωνικής κατοικίας με αξιοποίηση δημόσιων περιουσιών που σχεδιάζει η κυβέρνηση, στα πρότυπα των αντίστοιχων προγραμμάτων που υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη.

■ **Σε σχέση με τη στήριξη των ΑμεΑ, θα υπάρχουν περαιτέρω πρωτοβουλίες πέρα από τα επιδόματα;**

Κύριε Σιαδήμα, αυτό που κάνουμε ως κυβέρνηση και ειδικά το συγκεκριμένο υπουργείο είναι να μεταστρέψουμε την εντύπωση και να αλλάξουμε τη φιλοσοφία ότι η στήριξη της πολιτείας στα άτομα με αναπηρία διεκπεραιώνεται ή και εξαντλείται στα επιδόματα. Δημιουργούμε κάθε ημέρα τις προϋποθέσεις αξιοποίησής, αυτόνομης και δυναμικής ένταξης των ΑμεΑ στο οικονομικό και κοινωνικό γίγνεσθαι της πατρίδας μας. Θέλετε να σας πω ποια θεωρώ από τις ουσιαστικότερες πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση; Τον θεσμό του προσωπικού βοηθού. Στο πιλοτικό στάδιο εφαρμογής του, σχεδόν 425 άτομα με αναπηρία απέκτησαν τον προσωπικό τους βοηθό. Θα είμαι ευτυχής την ημέρα που θα περάσουμε από το πιλοτικό στάδιο στην καθολική εφαρμογή. Ακόμη το πρόγραμμα που προβλέπει τη μεταφορά ανηλίκων με αναπηρία από τα ιδρύματα σε διαμερίσματα ημιαυτόνομης διαβίωσης. Με παροχή εξοπλισμένης φροντίδας ώστε να επιτευχθεί σταδιακά η πλήρης αυτονομία τους. Συγχρόνως μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης θα υπάρξει πρόγραμμα ανακαίνισης κατοικιών αλλά και επενδύσεων στόμων με αναπηρία. Οπως, επίσης, καταρτίζουμε πρόγραμμα ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων για άτομα με αναπηρία. Και βέβαια απώτερος σκοπός είναι να αυξηθεί η συμμετοχή των στόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας. Για εμάς, όπως βλέπετε, σίγουρα τα επιδόματα που απλά τα κρατούν τους ανθρώπους κλεισμένους στα σπίτια τους ή στα ιδρύματα δεν είναι επιλογή.

■ **Σσον αφορά τη βία των ανηλίκων, τι μέτρα εξετάζει;**

Ηδη με πρωτοβουλία του πρωθυπουργού λειτουργεί μια task force με τη συμμετοχή των υπουργείων Παιδείας, Ψυχιατρικής Διακυβερνητικής, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Μετανάστευσης και Ασύλου και υπό τη δική μου εποπτεία. Για τη βία στον χώρο του σχολείου, έχουμε έτοιμη μια πλατφόρμα καταγραφής περιστατικών για να βοηθηθούν τα παιδιά να μιλήσουν, να καταγγείλουν, ενώ σε συνεργασία με τους δήμους θα υλοποιήσουμε ένα πρόγραμμα συμβουλευτικής γονέων, ώστε να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν σε πρώτο στάδιο προβληματικές συμπεριφορές. Πολύ σύντομα θα τρέξει μια στοχευμένη καμπάνια με τριπλή παρέμβαση: στο οικογενειακό περιβάλλον, στον ίδιο την κοινότητα, καθώς και στο σχολείο, με τη βοήθεια ψυχολόγων και ειδικών επιστημόνων.